

УДК 351.74:658.5

Сталий розвиток як фактор формування сучасної політики

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A FACTOR IN FORMING MODERN POLICY

ШЕВЧЕНКО Олександр Олександрович – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління, туризму та готельно-ресторанної справи, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, вул. Джона Маккейна, 33, м. Київ, 01042, Україна

SHEVCHENKO Oleksandr Oleksandrovych – Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Tourism and Hotel and Restaurant Business, V. I. Vernadsky Taurida National University, 33, John McCain St., Kyiv, 01042, Ukraine

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8854-3728>

DOI <https://doi.org/10.54891/2786-698X/2026-1-9>

***Анотація.** У статті досліджено сталий розвиток як системоутворюючий фактор трансформації державної політики та публічного управління в умовах сучасних глобальних викликів і воєнного стану в Україні. Обґрунтовано, що сталий розвиток виходить за межі традиційного трактування як балансу економічних, соціальних і екологічних складових та набуває значення методологічної основи формування сучасної політики, орієнтованої на довгострокову стійкість, інституційну спроможність і безпекові аспекти розвитку. Проаналізовано наукові підходи до розуміння сталого розвитку як інструменту стратегічного планування, інституційної модернізації та цифрової трансформації публічного управління. Встановлено, що ключовими напрямками реалізації принципів сталого розвитку є впровадження інноваційних управлінських механізмів, розвиток цифрових технологій, посилення міжсекторальної взаємодії та регіональної політики, орієнтованої на зменшення диспропорцій і підвищення добробуту громадян. Особливу увагу приділено ролі економічної безпеки, енергозбереження та модернізації економіки як складових політики сталого розвитку, а також значенню інституційного середовища у забезпеченні ефективності державного управління. Доведено, що інтеграція принципів сталого розвитку сприяє підвищенню прозорості, ефективності та адаптивності державних інституцій, що є критично важливим у контексті воєнних і посткризових трансформацій. Така інтеграція дозволяє державним інституціям швидше реагувати на*

© ШЕВЧЕНКО Олександр Олександрович

кризові виклики, мінімізувати ризики та забезпечувати безперервність функціонування публічного сектору, що є критично важливим у контексті воєнних і посткризових трансформацій. Підкреслено, що сталий розвиток виступає не лише концепцією, а й практичним інструментом формування політики державної стійкості, узгодженої з міжнародними стандартами та Цілями сталого розвитку. Визначено необхідність подальшого дослідження механізмів інтеграції принципів сталого розвитку у процеси формування та реалізації державної політики України.

Ключові слова: сталий розвиток; публічне управління; державна політика; цифрова трансформація; інституційна спроможність; регіональна політика; економічна безпека.

Abstract. *The article examines sustainable development as a system-forming factor in the transformation of state policy and public administration in the context of modern global challenges and martial law in Ukraine. It is substantiated that sustainable development goes beyond the traditional interpretation as a balance of economic, social and environmental components and acquires the importance of a methodological basis for the formation of modern policy focused on long-term sustainability, institutional capacity and security aspects of development. Scientific approaches to understanding sustainable development as a tool for strategic planning, institutional modernization and digital transformation of public administration are analyzed. It is established that the key areas for implementing the principles of sustainable development are the introduction of innovative management mechanisms, the development of digital technologies, strengthening intersectoral interaction and regional policy focused on reducing disparities and increasing the well-being of citizens. Particular attention is paid to the role of economic security, energy conservation and modernization of the economy as components of sustainable development policy, as well as the importance of the institutional environment in ensuring the effectiveness of public administration. It is proven that the integration of sustainable development principles contributes to increasing the transparency, efficiency and adaptability of state institutions, which is critically important in the context of military and post-crisis transformations. Such integration allows state institutions to respond more quickly to crisis challenges, minimize risks and ensure the continuity of the public sector, which is critically important in the context of military and post-crisis transformations. It is emphasized that sustainable development is not only a concept, but also a practical tool for forming a state sustainability policy consistent with international standards and the Sustainable Development Goals. The need for further research into the mechanisms for integrating sustainable development principles into the processes of forming and implementing state policy in Ukraine is identified.*

Key words: sustainable development; public administration; state policy; digital transformation; institutional capacity; regional policy; economic security.

Вступ. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням складних глобальних викликів, серед яких важливе місце займають кліматичні зміни, поглиблення соціально-економічної нерівності, виснаження природних ресурсів та нестабільність міжнародної безпекової ситуації. Для України ці виклики посилюються умовами воєнного стану, що спричиняє додаткові соціальні, економічні та інституційні навантаження на державу і суспільство. У таких умовах питання збалансованого розвитку, ефективного управління ресурсами та забезпечення соціальної стійкості набувають особливої актуальності.

У цьому контексті важливого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає гармонійне поєднання економічного зростання, соціального добробуту та збереження навколишнього природного середовища. Такий підхід орієнтований на забезпечення довгострокового розвитку суспільства, у межах якого економічний прогрес поєднується із соціальною справедливістю та екологічною відповідальністю. Відповідно до підходу, сформульованого Організація Об'єднаних Націй, сталий розвиток визначається як розвиток, що задовольняє потреби сучасного покоління без загрози для можливостей майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. У сучасних умовах, зокрема для країн, що перебувають у стані збройного конфлікту, реалізація принципів сталого розвитку набуває нових вимірів, пов'язаних із необхідністю відновлення економіки, забезпечення соціальної стабільності та формування стійких інституцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі проблематика сталого розвитку розглядається як одна з ключових у контексті трансформації державної політики, що зумовлено посиленням глобальних викликів та необхідністю забезпечення збалансованого розвитку суспільства. У колективній монографії «Моделі сталого розвитку» [12] сталий розвиток розглядається як багатовимірна система, що поєднує економічні, соціальні та екологічні компоненти та формується під впливом сучасних глобальних викликів. Автори акцентують увагу на використанні економіко-математичних моделей, управлінні ризиками та оцінюванні ресурсного потенціалу як інструментах реалізації політики сталого розвитку. Такий підхід дозволяє інтерпретувати сталий розвиток як основу стратегічного планування та регіонального розвитку, однак основний акцент зроблено на прикладному та аналітичному вимірах, що обмежує розкриття його політико-інституційної ролі. У колективній монографії «Сталий розвиток і цифрові інновації» [17] сталий розвиток осмислюється в міждисциплінарному вимірі через цифровізацію, інновації та управлінські трансформації. Автори підкреслюють взаємозв'язок цифрових технологій із підвищенням ефективності державного управління, розвитком публічних послуг та інституційною модернізацією. Це дає підстави розглядати сталий розвиток як фактор формування нової політики, зорієнтованої на цифрову трансформацію, проте політичний

вимір цих процесів розкрито переважно через інструментальний аспект. У статті Ю. Бицюри, Є. Манжули та В. Ілюхіної [4] сталий розвиток розглядається як фактор трансформації державної соціально-економічної політики в умовах глобальних викликів. Автори визначають ключові бар'єри його реалізації, зокрема інституційну слабкість, недостатній рівень інвестицій та економічну нестабільність, і обґрунтовують необхідність впровадження інноваційних управлінських механізмів та розвитку «зеленої» економіки. Водночас дослідження зосереджене переважно на економічному аспекті політики сталого розвитку. У статті А. Попович та А. Сабовчик [16] сталий розвиток визначається як комплексний процес гармонізації економічної, соціальної та екологічної складових, що інтегрується у державну політику через систему стратегічного планування та індикаторів. Автори підкреслюють роль Цілей сталого розвитку як глобального орієнтира трансформації політики та наголошують на необхідності міжсекторальної взаємодії, інновацій і міжнародного партнерства. Разом з тим дослідження має переважно концептуально-правовий характер і не повною мірою розкриває механізми впливу сталого розвитку на формування публічної політики.

Отже, аналіз наукових праць свідчить, що в сучасних дослідженнях сталий розвиток розглядається як стратегічна модель збалансованого розвитку в межах економічного підходу, як інструмент державного управління та стратегічного планування, як основа цифрової й інституційної трансформації, а також як глобальний нормативний орієнтир формування політики. Водночас недостатньо дослідженими залишаються політико-інституційний вимір сталого розвитку як системного чинника формування сучасної політики, його вплив на трансформацію публічної сфери, політичної комунікації та процесів прийняття рішень, а також механізми інтеграції принципів сталого розвитку у формування та реалізацію державної політики в умовах воєнних і посткризових трансформацій. Це зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення сталого розвитку саме як фактора формування сучасної політики, що й визначає мету даної статті.

Мета дослідження: проаналізувати застосування управлінських теорій у реформуванні публічного управління України та визначити їхній вплив на ефективність, прозорість і адаптивність державних інституцій.

Виклад основного матеріалу. Сталий розвиток у сучасному науковому дискурсі виступає не лише як концепція збалансованого розвитку, а як системоутворюючий фактор трансформації державної політики та публічного управління. Його базове визначення, сформульоване у доповіді Г. Брундтланд, трактує сталий розвиток як такий, що «задовольняє потреби сучасного покоління без загрози для можливостей майбутніх поколінь задовольняти власні потреби» [5]. Це положення визначає довгострокову орієнтацію політики та підкреслює необхідність інтеграції економічних, соціальних і екологічних інтересів у процесі державного управління. Таким чином,

класичне визначення сталого розвитку формує методологічну основу для переосмислення ролі державної політики як інструменту забезпечення довгострокової збалансованості суспільного розвитку.

Розвиваючи цю ідею, В. Трегобчук зазначає, що сталий розвиток – це «економічне зростання, за якого ефективно розв’язуються найважливіші проблеми життєзабезпечення суспільства без виснаження, деградації та забруднення довкілля» [18]. При цьому «перехід до сталого розвитку повинен забезпечити збалансоване розв’язання проблем соціально-економічного розвитку і зберігання природно-ресурсного потенціалу», [18], що прямо вказує на роль державної політики як механізму досягнення балансу між розвитком і збереженням ресурсів. Водночас підкреслюється, що «стратегія сталого розвитку включає три основні складові: екологічну..., економічну..., соціальну...», що формує основу комплексного підходу до політики. Отже, сталий розвиток виходить за межі окремих секторів і потребує комплексного підходу, що інтегрує економічні, соціальні та екологічні аспекти у процес прийняття управлінських рішень. У цьому контексті особливого значення набуває цифрова трансформація як інструмент практичної реалізації принципів сталого розвитку у системі публічного управління.

У сучасних умовах сталий розвиток дедалі більше пов’язується з цифровою трансформацією та інноваційними змінами у публічному управлінні. У колективній монографії «Сталий розвиток і цифрові інновації» підкреслюється, що впровадження цифрових рішень «дозволяє підвищити ефективність управління, економити кошти та час всіх економічних агентів, зокрема і органів публічного управління», а також що ІКТ «значно впливають на сталий розвиток суспільства» [17]. Це свідчить про зміну парадигми управління, де цифровізація виступає інструментом підвищення ефективності, прозорості та адаптивності державних інституцій. Водночас цифровізація не є самодостатньою, оскільки її ефективність залежить від інституційних змін та впровадження інноваційних управлінських підходів.

Зазначені підходи узгоджуються з висновками В. Омеляненка, який наголошує, що «інновації охоплюють не тільки технологічні зміни, але й зміни в організаційній, трудовій та соціальній практиці», що «можуть забезпечити потенційний вплив на перехід до сталого розвитку» [14]. Таким чином, управлінські теорії, що базуються на інституційно-інноваційному підході, сприяють формуванню нових моделей державної політики, орієнтованих на гнучкість, міжсекторальну взаємодію та довгострокову ефективність. Зазначені трансформації найбільш виразно проявляються на регіональному рівні, де сталий розвиток реалізується через конкретні політики та управлінські практики.

Важливим виміром реалізації сталого розвитку є регіональна політика. Як зазначає Л. Мельнишин, «ефективне використання внутрішніх потенціалів територій та їх спеціалізації... створить умови для зростання рівня

добробуту та доходів громадян» [11]. У цьому контексті державна політика спрямовується на «нівелювання регіональних диспропорцій і підтримку господарської діяльності в регіонах із гіршими економічними умовами...» [3], що відповідає принципам збалансованого розвитку. Водночас стратегічні документи підкреслюють, що метою політики є «гідне життя для кожного в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні» [15], а її реалізація базується на принципах «субсидіарності..., комплексного територіального підходу..., партнерства та співпраці..., територіальної та секторальної концентрації» [15]. Це свідчить про впровадження сучасних управлінських теорій у практику державного управління. Таким чином, регіональна політика виступає ключовим механізмом імплементації принципів сталого розвитку у практику державного управління. Поряд із територіальним аспектом, важливе значення має економічний вимір сталого розвитку, який визначає стратегічні пріоритети державної політики.

Економічний вимір сталого розвитку є невід'ємною складовою формування політики. Зокрема, підкреслюється, що «політиці енергозбереження в Україні немає жодної альтернативи...», а її реалізація є «стратегічним вектором розвитку економіки та соціальної сфери» [9]. У ширшому контексті сталий розвиток розглядається як складова економічної безпеки, оскільки «забезпечення безпеки через розвиток та розвитку через забезпечення безпеки» [1] підкреслює взаємозалежність економічної стабільності та політичних рішень. У цьому контексті економічна політика сталого розвитку тісно пов'язується з питаннями національної безпеки та стійкості держави. Разом з тим, ефективність реалізації сталого розвитку значною мірою залежить від якості інституційної системи та управлінських механізмів.

Інституційний вимір реформування державної політики також є ключовим. Як зазначає Ю. Кіндзерський, «ключова роль у стримуванні насилля належить елітам, які формують... правила доступу до ресурсів» [8], що вказує на значення інституційної структури для забезпечення сталого розвитку. Водночас «ефективність державного управління є передумовою вирішення соціальних і економічних завдань» [10], що підтверджує важливість реформування управлінських механізмів. Отже, реформування публічного управління стає необхідною передумовою впровадження принципів сталого розвитку у державну політику. Важливо також враховувати, що формування сучасної політики сталого розвитку відбувається під впливом міжнародних стандартів та глобальних оцінок.

Системний характер сталого розвитку проявляється і в його зв'язку з міжнародними процесами. Зокрема, наголошується, що «для прийняття ефективних політичних рішень... важливе значення мають міжнародні оцінки» [7], які визначають відповідність держави глобальним стандартам. Це підсилює роль міжнародного співробітництва та глобальних індикаторів

у формуванні сучасної політики. Це означає, що національна політика дедалі більше інтегрується у глобальні процеси та орієнтується на міжнародні індикатори ефективності. Відтак постає необхідність формування цілісної національної політики, заснованої на принципах сталого розвитку.

Додатково слід зазначити, що реалізація сталого розвитку потребує формування відповідної національної політики, оскільки «це стане можливим при формуванні національної політики, яка базується на положеннях сталого розвитку суспільства» [2]. У цьому контексті важливими є технологічні та інноваційні аспекти, адже «необхідність технічного переоснащення виробництва на основі впровадження новітніх... ресурсоощадливих технологій...» [13] визначає інструментальну основу реалізації політики сталого розвитку. У цьому контексті особливого значення набувають конкретні інструменти реалізації політики, зокрема технологічна модернізація та інноваційний розвиток. Таким чином, сталий розвиток трансформується з концептуальної ідеї у практичну основу формування сучасної політики та реформування системи публічного управління.

Узагальнюючи, слід підкреслити, що сталий розвиток є не лише концепцією, а й фактором глибинної трансформації політики та управління. Як зазначається, «проблема сталого розвитку – це докорінна зміна поглядів... та переоцінка цінностей» [9], що свідчить про його світоглядний характер. Водночас його реалізація потребує «удосконалення управлінської діяльності... підвищення ефективності роботи державних та неурядових інституцій...» [6], що відповідає сучасним вимогам реформування публічного управління. Саме в цьому контексті доцільно розглядати вплив управлінських теорій на підвищення ефективності, прозорості та адаптивності державних інституцій.

Таким чином, сталий розвиток виступає ключовим фактором формування сучасної політики, оскільки визначає її стратегічні орієнтири, інструменти та інституційні механізми. Його інтеграція у систему публічного управління сприяє підвищенню ефективності, прозорості та адаптивності державних інституцій, що відповідає цілям реформування публічного управління України.

Висновки. Сталий розвиток у сучасних умовах доцільно розглядати не лише як концепцію збалансування економічних, соціальних і екологічних інтересів, а як системний фактор формування сучасної державної політики та реформування публічного управління, зміст якого виходить за межі суто екологічного чи економічного дискурсу та охоплює інституційні, управлінські, технологічні, регіональні й безпекові виміри суспільного розвитку. Інтеграція принципів сталого розвитку у систему публічного управління зумовлює трансформацію підходів до вироблення та реалізації державної політики, що передбачає посилення стратегічного планування, міжсекторальної взаємодії, орієнтацію на довгостроковий результат, ефективніше використання ресурсів, а також підвищення прозорості, адаптивності та

інституційної спроможності органів влади; ключову роль у цьому процесі відіграють цифровізація, інноваційні управлінські механізми, регіональна політика, енергозбереження та модернізація економіки. В умовах воєнного стану та майбутнього повоєнного відновлення України сталий розвиток набуває особливого значення як методологічна і практична основа формування політики державної стійкості, що пов'язано із забезпеченням соціальної згуртованості, зменшенням регіональних диспропорцій, зміцненням економічної безпеки, розвитком інклюзивних інституцій та узгодженням національної політики з міжнародними стандартами і Цілями сталого розвитку. Ефективність впровадження принципів сталого розвитку безпосередньо залежить від якості інституційного середовища, спроможності держави до комплексного управління та готовності до інноваційних змін, що зумовлює необхідність реформування публічного управління на засадах системності, партнерства, субсидіарності, цифрової трансформації та орієнтації на потреби людини і громади. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення та аналіз конкретних механізмів інтеграції принципів сталого розвитку у процеси формування та реалізації державної політики України, зокрема в умовах воєнних і посткризових трансформацій, а також на оцінювання їх впливу на ефективність, прозорість і стійкість публічного управління.

Список використаних джерел

1. Андрейченко А. В., Арутюнян, Р. Р., Варданян, Г. Г. Вплив політичних рішень на реалізацію концепції сталого розвитку. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2020. Т. 20, № 3. С. 134–145. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214221](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214221)
2. Балджи М. Д. Організаційно-економічні засади комплексного природокористування на регіональному рівні: монографія. Одеса: Атлант, 2010. 500 с.
3. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування: у 2 т. / за ред. Б. М. Данилишина. Київ: Наук. думка, 2008. Т. 1: Природно-техногенна (екологічна) безпека. 391 с.
4. Бицюра Ю., Манжула Є., Ілюхіна В. Проблеми забезпечення сталого розвитку в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). С. 49–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-7>
5. Брундтланд Г. Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища та розвитку. Оксфорд: Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987. 512 с.
6. Гладкий О. В. Наукові основи суспільно-географічних досліджень промислових агломерацій: монографія. Київ: Обрії, 2008. 360 с.
7. Горбач Л. М., Хвесик М. А. Концептуальні засади сталого розвитку в контексті глобалізації і регіоналізації. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2008. № 7. С. 107–113

8. Кіндзерський Ю. В. Інклюзивна індустріалізація для сталого розвитку: до засад теорії та політики формування. *Економіка України*. 2021. № 5. С. 3–39. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.05.003>
9. Климчук О. В., Козловський С. В., Лавров, Р. В. Стратегічні аспекти економіко-енергетичної політики України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 65–76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76>
10. Крушельницька Т. А. Стратегічні підходи до реформування системи державного управління України в умовах економічної невизначеності. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Сер. «Державне управління»*. 2014. Т. 15, вип. 291. С. 152–161.
11. Мельнишин Л. В. Регіональна політика стосовно сталого розвитку України в контексті європейської інтеграції. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. № 2. С. 118–126. DOI: <https://doi.org/10.33287/102027>
12. Моделі сталого розвитку: колективна монографія // за ред. О. М. Мартинюк. Підручники та посібники: Тернопіль, 2022. 400 с.
13. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.
14. Омеляненко В. А. Практичні аспекти використання методології інституційно-інноваційного проектування в контексті узгодженості інноваційної політики для сталого розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 67–74. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-67-74>
15. Проект Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Proekt-Derzhavnoyi-strategiyiregionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.pdf>
16. Сабовчик А. І., Попович А. М. Визначення поняття та цілі сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 86 (5). С. 415–420. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61>
17. Сталий розвиток і цифрові інновації: колективна монографія / за ред. Б. В. Буркинського. Одеса: ДУ «ІРЕЕД НАНУ», 2024. 543 с. URL: <https://surl.li/ijerkf>
18. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. *Вісник НАН України*. 2002. № 2. С. 28–40

References

1. Andreichenko, A. V. (2020). Arutiunian, R. R., Vardanian & H. H. Vplyv politychnykh rishen na realizatsiiu kontseptsii staloho rozvytku [The impact of political decisions on the implementation of the concept of sustainable

development]. Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia, 20 (3), 134-145. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214221](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214221) [in Ukrainian].

2. Baldzhy, M. D. (2010). Orhanizatsiino-ekonomichni zasady kompleksnoho pryrodokorystuvannia na rehionalnomu rivni [Organizational and economic principles of integrated nature management at the regional level]: monohrafiia. Odesa: Atlant. [in Ukrainian].

3. Bezpeka rehioniv Ukrainy i stratehiia yii harantuvannia [Security of Ukraine's regions and the strategy for ensuring it]: u 2 t. / za red. B. M. Danylyshyna. Kyiv: Nauk. dumka, 2008. T. 1: Pryrodno-tekhnohenna (ekolohichna) bezpeka. [in Ukrainian].

4. Bytsiura, Yu., Manzhula, Ye. & Iliukhina, V. (2025). Problemy zabezpechennia staloho rozvytku v Ukraini [Problems of ensuring sustainable development in Ukraine]. Stalyi rozvytok ekonomiky, 1 (52), 49–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-7> [in Ukrainian].

5. Brundtland, H. (1987). Nashe spilne maibutnie: Mizhnarodna komisiia z navkolyshnoho seredovyscha ta rozvytku [Our Common Future: International Commission on Environment and Development]. Oksford: Oksford Yuniversiti Press. [in Ukrainian].

6. Hladkyi, O. V. (2008). Naukovi osnovy suspilno-heohrafichnykh doslidzen promyslovykh ahlomeratsii [Scientific foundations of socio-geographical research of industrial agglomerations]: monohrafiia. Kyiv: Obrii, [in Ukrainian].

7. Horbach, L. M. & Khvesyuk, M. A. (2008). Kontseptualni zasady staloho rozvytku v konteksti hlobalizatsii i rehionalizatsii [Conceptual foundations of sustainable development in the context of globalization and regionalization]. Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky, 7, 107-113 [in Ukrainian].

8. Kindzerskyi, Yu. V. (2021). Inkluzyvna industrializatsiia dlia staloho rozvytku: do zasad teorii ta polityky formuvannia [Inclusive industrialization for sustainable development: towards the foundations of theory and policy formation]. Ekonomika Ukrainy, 5, 3-39. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.05.003> [in Ukrainian].

9. Klymchuk, O. V., Kozlovskyi, S. V. & Lavrov, R. V. (2021). Stratehichni aspekty ekonomiko-enerhetychnoi polityky Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Strategic aspects of Ukraine's economic and energy policy in the context of sustainable development]. Biznes Inform, 1, 65-76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76> [in Ukrainian].

10. Krushelnytska, T. A. (2014). Stratehichni pidkhody do reformuvannia systemy derzhavnoho upravlinnia Ukrainy v umovakh ekonomichnoi nevyznachenosti [Strategic approaches to reforming the public administration system of Ukraine in conditions of economic uncertainty]. Zbirnyk naukovykh prats Donetskoho derzhavnoho universytetu upravlinnia. Ser. «Derzhavne upravlinnia». Vol 15, 291, 152 – 161. [in Ukrainian].

11. Melnyshyn, L. V. (2020). Rehionalna polityka stosovno staloho rozvytku Ukrainy v konteksti yevropeiskoi intehratsii [Regional policy for the sustainable development of Ukraine in the context of European integration]. Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, 2, 118-126. DOI: <https://doi.org/10.33287/102027> [in Ukrainian].
12. Modeli staloho rozvytku: kolektyvna monohrafiia (2022) [Sustainable Development Models: Collective Monograph] // za red. O. M. Martyniuk. Pidruchnyky ta posibnyky: Ternopil, [in Ukrainian].
13. Natsionalna paradyhma staloho rozvytku Ukrainy (2012) [National paradigm of sustainable development of Ukraine] / za zah. red. akademika NAN Ukrainy, d.t.n., prof., zasl. diiacha nauky i tekhniky Ukrainy B. Ye. Patona. Kyiv: Derzhavna ustanova «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy», [in Ukrainian].
14. Omelianenko, V. A. (2020). Praktychni aspekty vykorystannia metodolohii instytutsiino-innovatsiinoho proiektuvannia v konteksti uzghodzhenosti innovatsiinoi polityky dlia staloho rozvytku [Practical aspects of using the institutional innovation design methodology in the context of innovation policy coherence for sustainable development]. Problemy ekonomiky, 4, 67–74. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-67-74> [in Ukrainian].
15. Proekt Derzhavnoi stratehii rehionalnogo rozvytku na period do 2027 roku [Draft State Strategy for Regional Development for the period until 2027]. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Proekt-Derzhavnoyi-strategiyiregionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.pdf> [in Ukrainian].
16. Sabovchuk, A. I. & Popovych, A. M. (2024). Vyznachennia poniattia ta tsili staloho rozvytku [Definition of the concept and goals of sustainable development]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriia: Pravo, 86 (5), 415–420. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61> [in Ukrainian].
17. Stalyi rozvytok i tsyfrovi innovatsii (2024) [Sustainable development and digital innovation]: kolektyvna monohrafiia / za red. B. V. Burkynskoho. Odesa: DU «IREED NANU», URL: <https://surl.li/ijerkf>
18. Trehobchuk, V. M. (2002). Kontseptsiiia staloho rozvytku dlia Ukrainy [Sustainable development concept for Ukraine]. Visnyk NAN Ukrainy, 2, 28–40 [in Ukrainian].

Отримано 23.02.2026

Прийнято до друку 10.03.2026

Опубліковано 22.04.2026

Received 23.02.2026

Accepted for publication 10.03.2026

Published 22.04.2026